

# Kazniva dejanja v Sloveniji leta 1977

(Po podatkih organov za notranje zadeve)

Pavle Čelik\*

## I. UVOD

Statistični podatki o kaznivih dejanjih in njihovih storilcih v SR Sloveniji se nanašajo na čas od 1. 12. 1976 do 30. 11. 1977, kot je že večletna praksa spremeljanja gibanja kriminalnosti v Sloveniji za potrebe organov za notranje zadeve v posameznem letu.

S 1. julijem 1977. leta je začela veljati nova kazenska zakonodaja (Kazenski zakon SFRJ, Uradni list SFRJ, št. 44/76, in Kazenski zakon SR Slovenije, Uradni list SRS, št. 12/77); ta je prinesla nekatere spremembe tudi v razvrščanje posameznih kaznivih dejanj po poglavjih oziroma skupinah. Tako je za prvo polovico leta veljala razvrstitev po enotnem kazenskem zakoniku, za drugo polovico leta pa po obeh kazenskih zakonih. Prikaz kriminalnosti v Sloveniji zaradi primerjave podatkov s prejšnjim letom ali še dalj nazaj temelji na razvrstitvi kaznivih dejanj po kazenskem zakoniku.

Statistika zajema kazniva dejanja iz vseh poglavij kazenskega zakonika (KZ), razen iz XXV. poglavja (kazniva dejanja zoper oborožene sile), v XXI. poglavju pa so izpuščena kazniva dejanja ogrožanja javnega prometa na cestah (takih dogodkov je bilo v obravnavanem obdobju 8911).

Nekatere primerjalne podatke o kriminalnosti za zadnjih 5 let prikazuje preglednica 1.

Na 10 000 prebivalcev je leta 1977 prišlo 165 kaznivih dejanj, leta 1976 pa 163 kaznivih dejanj; pri tem je kot podlaga za račun vzeto število prebivalstva na dan 30. 3. 1977 po podatkih zavoda za statistiko SR Slovenije.

## II. SPLOŠNI PODATKI O KRIMINALNOSTI ZA LETO 1977

Leta 1977 je bilo v SR Sloveniji obravnavanih 30 303 dejanj, ki so po oceni organov za notranje zadeve imela znamenja kaznivih dejanj in so bila naznanjena pristojnim javnim tožilstvom. V primerjavi z letom 1976 se je število kaznivih dejanj zvečalo za 413 ali za 1,4 % (leta 1976 za 0,2 %).

Kriminalnost po posameznih poglavjih kazenskega zakonika prikazuje preglednica 2.

Primerjava podatkov iz preglednice 2 s sorodnimi podatki v letu 1976 pokaže, da se je znižal delež kaznivih dejanj zoper življenje in telo, na-

\* Pavle Čelik, magister sociooloških znanosti, kriminalistični inšpektor, RSNZ, Ljubljana.

Preglednica 1: Kazniva dejanja in storilci v letih 1973—1977.

Kaz. dejanja in osumljencih	Stevilo v letu:				
	1973	1974	1975	1976	1977
Vsa kazniva dejanja	28876	29196	29820	29890	30303
Ugotovlj. osumljenci	14714	15381	15517	15635	15492
Kaz. dej. z zna- nimi osumljencih	18538	19634	20092	20652	21011
Kaz. dej. z nezna- nimi storilci	10338	9562	9728	9238	9292

indeks 1973 = 100

Vsa kazniva dejanja	100	101,1	103,3	103,5	104,9
Ugotovlj. osumljenci	100	104,5	105,4	106,2	105,3
Kaz. dej. z zna- nimi osumljencih	100	105,9	108,4	111,4	113,3
Kaz. dej. z nezna- nimi osumljencih	100	92,5	94,1	89,4	89,9

rastel je delež kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje; pri drugih kaznivih dejanjih ni bilo bistvenih razlik.

Kazniva dejanja, ki so jih obravnavale posamezne uprave javne varnosti v letu 1977, prikazuje preglednica 3.

Odstotek kaznivih dejanj se je nekoliko zvišal na območju uprave javne varnosti Ljubljana in Koper, malo se je zmanjšal na območju uprave javne varnosti Maribor, na območju drugih petih uprav javne varnosti pa je bil skoraj enak kot v letu 1976.

Število kaznivih dejanj se je zvečalo na območju uprave javne varnosti Ljubljana (722), Koper (235) in Kranj (92), zmanjšalo pa se je na območju uprave javne varnosti Maribor (627) in Novo mesto (83); na območjih uprav javne varnosti Celje, Nova Gorica in Murska Sobota pa je ostalo v bistvu enako.

V mestih Ljubljana, Maribor, Celje, Koper in Kranj je bilo obravnavanih 11 523 kaznivih dejanj ali 38,0 % vseh kaznivih dejanj v Sloveniji. Na mesto Ljubljana je prišlo 6323 kaznivih dejanj ali 20,9 % (lani 19,2 %), na Maribor 3026 ali 10,0 % (lani 10,5 %), na Celje 1210 ali 4,0 % (lani

Preglednica 2: Kazniva dejanja po poglavjih KZ v letu 1977.

Kazniva dejanja zoper	Število kaznivih dejanj	Odstotek od vseh kaz. dejanj
— ljudstvo in državo	30	0,1
— človečnost in mednarodno pravo	—	—
— življenje in telo	2349	7,8
— svobodo in pravice državljanega	770	2,5
— delovno razmerje	46	0,1
— čast in dobro ime	147	0,5
— osebno dostojanstvo in moralo	378	1,2
— zakonsko zvezo in rodbino	203	0,7
— človeško zdravje	71	0,2
— narodno gospodarstvo	1052	3,5
— družbeno in zasebno premoženje	21426	70,7
— splošno varnost ljudi in premoženja	763	2,5
— pravosodje	230	0,8
— javni red in pravni promet	1580	5,2
— uradno dolžnost	1255	4,2
Kazniva dejanja po posebnih zakonih	3	—
Skupaj	30303	100

3,7 %), Koper 500 ali 1,6 % (lani 1,6 %) in na Kranj 464 ali 1,5 % (lani 1,4 %) vseh kaznivih dejanj v Sloveniji. Kriminalnost se je v omenjenih 5 mestih v primerjavi z letom 1976 absolutno povečala za 640 kaznivih dejanj, njen delež v celotni kriminalnosti v Sloveniji pa za 1,6 % (od 36,4 % na 38,0 %).

V mestu Ljubljana se je zgodilo eno kaznivo dejanje povprečno na vsakih 83 minut, v Mariboru na vsakih 174 minut, v Celju na vsakih 434 minut, v Kopru na 1051 minut in v Kranju približno na vsakih 1133 minut.

Zanimivi so podatki o številu kaznivih dejanj v posamezni občini v primerjavi z njeno površino. Na ta način je mogoče spoznati gostitev kriminalnosti v raznih območjih Slovenije, ne glede na to, da ima ta količnik določene slabosti. Število kaznivih dejanj na 1 km<sup>2</sup> površine po posameznih občinah prikazuje kartogram.

Preglednica 3: Kazniva dejanja po upravah javne varnosti.

Uprava javne varnosti	Število kaznivih dejanj	Odstotek od vseh kaz. dejanj
Celje	5069	16,7
Koper	2285	7,5
Kranj	1845	6,1
Ljubljana	9771	32,2
Maribor	7223	23,9
Murska Sobota	1754	5,8
Nova Gorica	959	3,2
Novo Mesto	1397	4,6
Skupaj	30303	100

Vse občine so razdeljene v 4 skupine. V skupino od 0,0 do 1,0 kaznivega dejanja na 1 km<sup>2</sup> površine je prišlo 30 občin, v skupino od 1,1 do 5,0 kaznivih dejanj na 1 km<sup>2</sup> površine se je razvrstilo 22 občin, v skupino od 5,1 do 10,0 kaznivih dejanj na 1 km<sup>2</sup> površine se je razvrstilo 5 občin in v zadnjo skupino nad 10,1 kaz. dejanj na 1 km<sup>2</sup> površine so se uvrstile 3 občine.

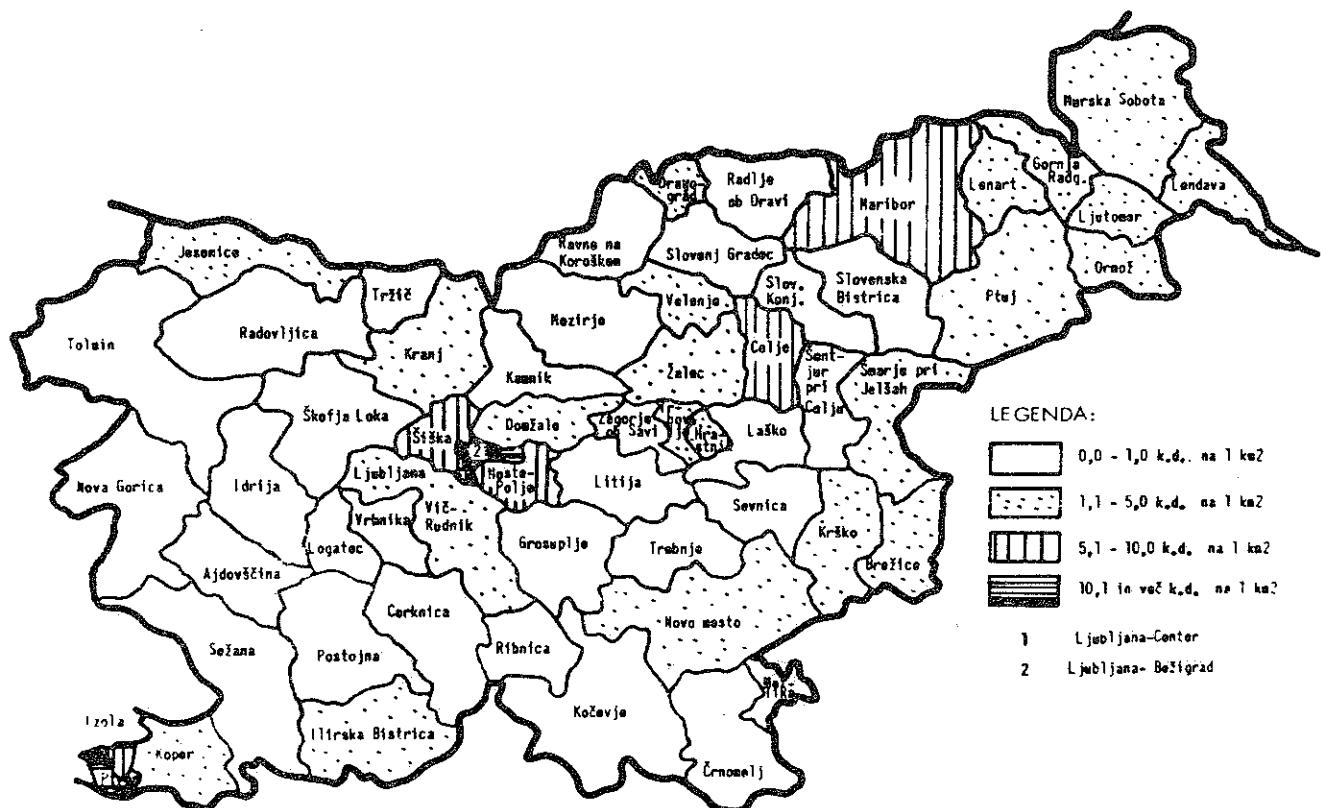
Čim manj kaznivih dejanj pride na 1 km<sup>2</sup> površine, tem manjša je gostitev kriminalnosti v posamezni občini in obratno, čim več kaznivih dejanj pride na 1 km<sup>2</sup> površine, tem bolj je dočlena občina obremenjena z kaznivimi dejanji. Med občinami, kjer je gostitev kriminalnosti največja, je na primer občina Ljubljana-Center, kjer je prišlo leta 1977 celo 615 kaznivih dejanj na 1 km<sup>2</sup> površine; to je občina, ki je najbolj obremenjena s kriminalnostjo. Za njo sledijo občine Ljubljana-Bežigrad (23,30 kaznivih dejanj na 1 km<sup>2</sup>), Piran (12,71) in Izola (8,04). Med občinama Ljubljana-Center in Ljubljana-Bežigrad, ki sta prva oz. druga po gostitvi kriminalnosti med vsemi našimi komunami, je 26-kratna razlika v gostitvi kaznivih dejanj.

Med občinami, kjer je kriminalnostna gostitev najmanjša, velja omeniti 4 in sicer Idrija in Kočevje (obe 0,18 kaznivih dejanj na 1 km<sup>2</sup> površine) ter Cerknica in Tolmin (za obe je količnik 0,20).

### III. SPLOŠNA KRIMINALITETA

Leta 1977 je na splošno kriminalnost prišlo 27 873 kaznivih dejanj ali 92,0 % primerov (lani 27 265 ali 91,2 %). Sem so uvrščena kazniva dejanja:

Kartogram: Število kaznivih dejanj na 1 km<sup>2</sup> površine po občinah SR Slovenije leta 1977



nja v škodo občanov in družbenega premoženja, ki imajo obliko klasične kriminalnosti; takšna razvrstitev je ustaljena že vrsto let.

V primerjavi s prejšnjim letom se je splošna kriminalnost povečala za 608 kaznivih dejanj ali 2,2 %. Na povečanje je vplivalo predvsem zvečanje števila kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje.

### 1. Kazniva dejanja zoper življenje in telo

Leta 1977 so bila ugotovljena 2404 kazniva dejanja zoper življenje in telo, to je 8,4 % splošne kriminalnosti. V primerjavi s prejšnjim letom se je število teh dejanj zmanjšalo za 55 primerov ali za 2,3 %. Zmanjšanje je opaziti pri večini dejanj, razen pri povzročitvi smrti iz malomarnosti.

Obravnnavanih je bilo 38 naklepnih umorov, 51 poskusov umorov, 13 umorov iz malomarnosti, 8 detomorov, 451 hudih telesnih poškodb, 1305 lahkih telesnih poškodb in 483 drugih kaznivih dejanj.

V primerjavi z letom 1976 se je število naklepnih umorov povečalo s 37 na 38, število poskusov umorov se je zmanjšalo z 61 na 51, detomorov z 11 na 8 in lahkih telesnih poškodb s 1328 na 1305; število hudih telesnih poškodb je ostalo isto.

Največ kaznivih dejanj te vrste je bilo na območju uprave javne varnosti Maribor (806), nato sledijo Celje (521), Ljubljana (414), Murska Sobota (242), Novo mesto (152), Kranj (97), Koper (74) in Nova Gorica (43).

Največ umorov in poskusov umorov je bilo na območju uprave javne varnosti Ljubljana (29), nato sledijo Celje (24), Maribor (16), Murska Sobota (9), Novo mesto in Koper (obe po 4), Kranj (2) in Nova Gorica (1).

Umori so bili storjeni predvsem zaradi skaljenih in neurejenih razmerij v družinah ali med sosedji, manj pa iz koristoljubja ali drugih nizkotnih nagibov.

Neraziskani so ostali umor in 4 detomori.

## 2. Kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje

Kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje so po številu na prvem mestu takoj v celotni kot v splošni kriminalnosti. Leta 1977 je bilo obravnavanih 21 426 tovrstnih dejanj, to je 76,9 % splošne kriminalnosti. V primerjavi z letom 1976 se je število teh dejanj povečalo za 632 (3,0 %).

Na posamezno upravo javne varnosti je odpadlo naslednje število kaznivih dejanj te vrste: Ljubljana 7674, Maribor 4631, Celje 3565, Koper 1617, Kranj 1334, Murska Sobota 1086, Novo mesto 885 in Nova Gorica 683. V primerjavi z letom 1976 se je število kaznivih dejanj zmanjšalo na območju uprave javne varnosti Maribor (za 577 primerov), Novo mesto (59) in Murska Sobota (25), povsod drugod pa se je povečalo.

Delavci organov za notranje zadeve so obravnavali 9648 navadnih tatvin, 5054 vlonmih tatvin, 1541 goljufij, 1284 tatvin koles, 1095 poškodovanj tuje stvari, 840 odvzemov motornega vozila, 703 žepne tatvine, 262 utaj, 243 tatvin motornih vozil, 147 ropov in roparskih tatvin in 609 drugih kaznivih dejanj.

S kaznivimi dejanji zoper družbeno premoženje je bilo povzročeno za 45 290 862 din škode, zoper zasebno premoženje pa 45 088 239 din škode; to pomeni, da je bila skupna škoda 90 379 101 din, kar je za 24 994 745 din manj kot v letu 1976.

a) **Navadnih tatvin** je bilo 9648, to je 1,9 % več kot lani. V škodo zasebnega premoženja jih je bilo 6091 (103 več kot lani) in v škodo družbenega premoženja 3557 (80 več kot lani). Med obravnavanimi primeri je bilo 873 tatvin delov motornega vozila, 538 tatvin z avtomobilov in iz njih ter 80 drznih tatvin. Škoda, povzročena s temi dejanji, je znašala 14 636 979 din.

Raziskanih je bilo 30,4 % tatvin delov motornega vozila, 42,9 % tatvin z avtomobilov in iz njih, 61,2 % drznih tatvin in 57,7 % drugih navadnih tatvin; to pomeni, da je znašala skupna raziskanost teh prestopkov 54,4 % ali skoraj enako kot prejšnje leto (54,3 %).

b) Število **vlomnih tatvin** je v primerjavi z letom 1976 narastlo s 4851 na 5054 ali za 203 primerov (4,2 %).

Največ tatvin te vrste je bilo zoper zasebno premoženje in sicer 3728 primerov, to je za 158 primerov več kot lani. Na prvem mestu so bili

vlomi v avtomobile (1539), nato sledijo vlomi v stanovanja (838), v drvarnice in kleti (332), v počitniške hišice (171) in v delavske domove (146). V primerjavi z letom 1976 se je povečalo število vlonmih tatvin v avtomobile, stanovanja in počitniške hišice, zmanjšalo pa se je število vlomov v delavske samske domove, drvarnice in kleti.

V škodo družbenega premoženja je bilo 1326 vlonmih tatvin, to je za 43 več kot lani. Cilj napada so bili največkrat gostinski ali trgovski lokal (451), dělavnica ali skladišča (185), skladišče (162), garderoba (140) in kiosk (88).

Raziskanih je bilo 2536 ali 50,2 % vlonmih tatvin, to je za 1,2 % več kot lani. Pri vlonmih tatvinah kjer je bilo do 250 din škode, je raziskanih 71,3 % (pri vlomih v avto 43,8 % in pri drugih 50,7 %).

Z vlomi je bilo povzročene na zasebnem premoženju za 9 901 004 din škode, na družbenem premoženju pa za 4 722 723 din.

c) Ugotovljenih je bilo 1541 **goljufij**, to je 16,0 % več kot v prejšnjem letu, ko je število goljufij zrastlo za 12,7 %. Raziskanih je bilo 98,4 % teh dejanj (enako kot lani). S temi dejanji je bilo povzročene za 7 971 736 din škode.

č) Organi za notranje zadeve so obravnavali 1284 **tatvin koles**, to je 103 ali 8,7 % več kot prejšnje leto. Med temi je bilo 582 tatvin koles in 702 tatvin koles s pomožnim motorjem. Raziskanih je bilo 34,0 % primerov.

d) Vpisanih je bilo 1095 kaznivih dejanj **poškodovane tuje stvari**, ali 9 primerov več kot lani. Raziskanih je bilo 817 primerov ali 74,9 %, prejšnje leto pa 782 primerov ali 72,0 %. Skupna škoda je znašala 3 589 834 din.

e) Zrastlo je število **odvzemov motornih vozil**, saj so občani naznani 840 takih primerov, to je za 37,2 % več kot lani. Uspešno je bilo raziskanih 77,0 % tovrstnih dejanj ali približno toliko kot prejšnje leto.

f) Delavci milice in kriminalisti so obravnavali 703 **žepne tatvine**, to je za 10,7 % več kot lani. Med upravami javne varnosti je po številu teh dejanj na prvem mestu Ljubljana (470), nato sledijo Maribor (90), Celje (61), Koper (25), Kranj (20), Novo mesto (15), Murska Sobota (13) in Nova Gorica (9). Največ jih je bilo storjenih na avtobusih (192), na avtobusnih postajališčih (144), v gostinskih lokalih (91), trgovinah (69) itd.

Raziskanih je bilo 24,6 % žepnih tatvin, to je za 4,5 % manj kot lani.

g) Odkritih je bilo 262 **utaj**, to je 10 primerov več kot lani. Raziskanih je bilo 88,5 % primerov, enako kot v prejšnjem letu.

h) Leta 1977 smo vpisali 243 **tatvin motornih koles in avtomobilov**, to je 162 primerov manj kot v prejšnjem letu. Število tovrstnih dejanj zadnja leta upada. Izmed njih je bilo 212 tatvin motornih koles in 31 tatvin avtomobilov. Delavcem organov za notranje zadeve je uspelo raziskati 48,8 % tatvin avtomobilov in 26,4 % tatvin motornih koles.

i) Obravnavanih je bilo 147 **ropov in roparskih tatvin**, to je 16,0 % manj kot lani. V škodo družbenega premoženja jih je bilo 13, v škodo zasebnega premoženja pa 134. Skupna škoda je znašala 875 646 din. Raziskanih je bilo 65,3 % primerov, to je malo slabše kot prejšnje leto (69,7 %).

### 3. Kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja

V letu 1977 je bilo obravnavanih 724 kaznivih dejanj zoper splošno varnost ljudi in premoženja, to je 36 primerov (4,7 %) manj kot prejšnje leto. Izmed njih je prišlo na požige 88 primerov in na požare iz malomarnosti 100 primerov. Število požigov in požarov se je v primerjavi z letom 1976 zmanjšalo, in sicer z 298 na 188 (za 36,9 %).

Bilo je 62 (lani 93) požigov in požarov v škodo družbenega in 126 (lani 205) dejanj v škodo zasebnega premoženja. V prvem primeru je škoda znašala 5 001 411 din, v drugem pa 4 878 960 din.

Raziskanih je bilo 672 ali 92,8 % dejanj zoper splošno varnost ljudi in premoženja. Pri naklepni požigih je ostalo neraziskanih 31 primerov (35,2 %) in pri požarih iz malomarnosti 4 primeri (4,0 %). Od lani je zrastla zlasti raziskanost naklepnih požigov (za 27,6 %).

Na posamezno upravo javne varnosti je prišlo tole število požigov: Celje 32, Maribor 23, Novo mesto 12, Murska Sobota 9, Nova Gorica in Ljubljana po 6, v Kopru in Kranju pa teh dejanj niso vpisali. Pri požarih iz malomarnosti je vrstni red po upravah javne varnosti takšen: Celje 29, Ljubljana 21, Maribor 20, Murska Sobota in Novo mesto po 8, Koper 3, Kranj 2, v Novi Gorici pa teh dejanj niso imeli.

Motiv pri požigih in požarih je bil večinoma maščevanje, izvirajoče iz neurejenih razmerij med sosedji in člani družine. Do teh dejanj je prišlo tudi zaradi duševnih motenj storilcev.

Ugotovljenih je bilo 14 primerov onesnaženja človekovega okolja; pri čemer je šlo predvsem za onesnaženje vode z raznimi nevarnimi snovmi.

### 4. Kazniva dejanja zoper osebno dostojanstvo in moralo

Leta 1977 so delavci organov za notranje zadeve vpisali 378 kaznivih dejanj zoper osebno dostojanstvo in moralo. To je v primerjavi z letom 1976 zvišanje za 9 primerov ali 2,4 %.

Med temi dejanji je bilo 214 posilstev (lani 223), to je 56,6 % vseh spolnih prestopkov. Največ posilstev je bilo na območju uprave javne varnosti Maribor (71), Ljubljana (53) in Celje (37), sledijo jim Murska Sobota (20), Kranj (15), Koper (10), Novo mesto (5) in Nova Gorica (3).

Raziskanih je bilo 193 primerov ali 90,2 %, to je večja raziskanost kot lani.

Od vseh kaznivih dejanj iz XVI. poglavja KZ so raziskali 365 primerov ali 96,6 %, to je za 4,2 % več kot lani.

### 5. Kazniva dejanja zoper javni red in pravni promet

Vpisanih je bilo 1580 kaznivih dejanj zoper javni red in pravni promet ali 23 primerov manj kot prejšnje leto. V splošni kriminalnosti so prestopki te vrste po številu na tretjem mestu, za kaznivimi dejanji zoper družbeno in zasebno premoženje ter kaznivimi dejanji zoper življenje in telo.

V tej skupini dejanj prevladuje nasilniško vedenje, ki je bilo prvič določeno v zakonu o spremembah in dopolnitvah kazenskega zakonika (Uradni list SFRJ, št. 15/67). Tako je bilo leta 1977 obravnavanih 355 takih dejanj, to je 50 primerov več kot lani (povečanje za 16,4 %). Po posameznih upravah javne varnosti je bilo obravnavano naslednje število teh primerov: Ljubljana 117, Maribor 70, Koper 44, Murska Sobota 43, Kranj 42, Nova Gorica 22, Celje 12 in Novo mesto 5.

Bilo je 71 kaznivih dejanj preprečitve uradnega dejanja uradni osebi (lani 106) in 62 napadov na uradne osebe (lani 39).

Neraziskanih je ostalo le 9 primerov iz XXIII. poglavja kazenskega zakonika, kar je 0,6 % (lani 0,9 %), in to je v prvi vrsti izraz posebnosti teh dejanj, storilec in žrtev dejanja se navadno vidita.

## 6. Kazniva dejanja zoper svobodo in pravice državljanov

Delavci milice in kriminalnosti so leta 1977 vpisali 770 kaznivih dejanj zoper svobodo in pravice državljanov. V primerjavi z letom 1976 je bilo 23 primerov ali 3,1 % manj.

Med kaznivimi dejanji iz XIII. poglavja KZ so po številu na prvem mestu primeri ogrožanja varnosti (422 dejanj, lani 413) in kršitve nedotakljivosti stanovanja (283, lani 323), na druga kazniva dejanja te vrste je prišlo le 65 primerov (lani 57).

Po posameznih upravah javne varnosti so imeli omenjenih dejanj v Mariboru 245, v Ljubljani 183, v Celju 109, v Murski Soboti 82, v Kranju 57, v Novem mestu 45, v Kopru 33 in v Novi Gorici 16.

Neraziskanih je ostalo 9 primerov ali 1,2 % (lani 1,0 %).

## 7. Kazniva dejanja zoper človeško zdravje

Obravnavanih je bilo 71 kaznivih dejanj zoper človeško zdravje. V letih 1973—1976 se je število teh dejanj gibalo takole: 63, 88, 83 in 81. V primerjavi z letom 1976 je bilo 10 primerov manj. Prevladujejo dejanja neupravičenega izdelovanja, predelovanja in prodaje mamil in strupov; bilo je 55 takšnih primerov, lani pa 69.

Raziskanih je bilo 69 tovrstnih dejanj ali 97,2 %, neraziskana sta pa ostala le 2 primera.

Preglednica 4: Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih vrstah v letu 1977

Kazniva dejanja zoper	Število kaznivih dejanj		% vseh obravnav. kaznivih dejanj	
	1976	1977	1976	1977
— življenje in telo	142	124	5,9	5,3
— svobodo in pravice državljanov	31	36	3,9	4,7
— osebno dostenjanstvo in moralo	44	36	11,9	9,5
— narodno gospodarstvo	11	17	1,1	1,6
— družbeno in zasebno premoženje	2410	2644	11,6	12,3
— splošno varnost ljudi in premoženja	38	32	5,0	4,4
— pravosodje	7	10	4,7	4,3
— javni red in pravni promet	99	70	6,2	4,4
— uradno dolžnost	11	17	0,8	1,4
— druga kazniva dejanja	24	8	4,5	1,5
Skupaj	2810	2994	9,4	9,9

566 kaznivih dejanjih so v združbi mladoletnikov sodelovali tudi polnoletni občani. Združevanje storilcev je bilo pri posameznih vrstah kaznivih dejanj različno; delež kaznivih dejanj, ki so bila storjena v združbi samih mladoletnikov ali mladoletnikov in polnoletnih oseb, je pri posameznih poglavjih KZ znašal: kazniva dejanja zoper življenje in telo 35,5 %, kazniva dejanja zoper svobodo in pravice državljanov 58,3 %, kazniva dejanja zoper osebno dostenjanstvo in zoper moralo 13,9 %, kazniva dejanja zoper ljudsko gospodarstvo 58,8 %, kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje 41,0 %, kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja 50,0 %, kazniva dejanja zoper pravosodje 20,0 % in kazniva dejanja zoper javni red in pravni promet 18,6 %.

Po posameznih upravah javne varnosti je bilo naslednje število kaznivih dejanj, ki so jih storili mladinci v starosti med 14. in 18. letom: Ljubljana 1002, Maribor 852, Celje 492, Murska

Sobota 163, Novo mesto 136, Kranj 134, Koper 122 in Nova Gorica 93.

Po poklicu oziroma dejavnosti je bilo med mladoletniki 20,7 vajencev, 8,4 % dijakov in študentov ter 70,9 % drugih.

Na vasi so mladoletniki storili 1313 (ali 43,9 %) kaznivih dejanj, v mestih pa 56,1 % kaznivih dejanj. Delež kaznivih dejanj, storjenih na vasi, se je v primerjavi z letom 1976 zmanjšal za 1,6 %.

## V. GOSPODARSKA KRIMINALNOST

Med gospodarska kazniva dejanja so uvrščena tista zoper ljudsko gospodarstvo (XIX. poglavje KZ) in tista zoper uradno dolžnost (XXIV. poglavje KZ).

V letu 1977 so delavci milice in kriminalisti vpisali 2307 takih primerov, to je 120 primerov manj kot prejšnje leto (zmanjšanje za 5,2 %). Od tega je prišlo na kazniva dejanja zoper ljudsko gospodarstvo 1052 kaznivih dejanj ali 67 primerov več kot prejšnje leto (povečanje za 6,8 %), na kazniva dejanja zoper uradno dolžnost pa 1255 primerov ali 187 primerov manj kot leto poprej (zmanjšanje za 14,9 %).

### 1. Kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo

Med 1052 kaznivimi dejanji zoper ljudsko gospodarstvo je prišlo 192 primerov na nevestno gospodarsko poslovanje, 186 primerov na gozdne tatvine in uničevanje gozdov, 170 primerov na prepovedano trgovino, 110 primerov na davčne utaje, 74 primerov na nezakonit lov in ribolov, 47 primerov na ponarejanje in razpečevanje denarja, 41 primerov na kupčevanje s tujo valuto, 13 primerov na zlorabo pooblastil v gospodarstvu in 219 primerov na druga kazniva dejanja.

Zmanjšalo se je število obravnavanih kaznivih dejanj nevestnega gospodarskega poslovanja (16, 1%), zlorabe pooblastil v gospodarstvu (38,5 %), gozdnih tatvin in uničevanja gozdov (18,8 %) ter nezakonitega lova in ribolova (25,7 %). Obravnavanih je bilo več kaznivih dejanj ponarejanja in razpečevanje denarja (34,3 %), prepovedane trgovine (9,7 %), kupčevanja s tujo valuto (10,8 %) in davčnih utaj (7,8 %).

Po posameznih upravah javne varnosti je bilo število kaznivih dejanj zoper ljudsko gospodar-

stvo takole: Maribor 315, Ljubljana 191, Celje 182, Koper 157, Novo mesto 86, Murska Sobota 52, Kranj 37 in Nova Gorica 32.

### 2. Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost

Delavci milice in kriminalisti so vpisali 1255 kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost. Od teh prestopkov je bilo 429 poneverb, 178 zlorab uradnega položaja iz koristoljubnosti, 132 neupravičenih uporab, 73 goljufij v službi, 58 zlorab uradnega položaja ali pravic, 15 primerov nevestnega dela v službi in 370 drugih tovrstnih dejanj. V primerjavi z letom 1976 se je povečalo število primerov zlorabe uradnega položaja ali pravic (141,7 %), zmanjšalo pa se je število vseh drugih kaznivih dejanj te vrste: tako je bilo 54,5 % manj primerov zlorabe uradnega položaja iz koristoljubnosti, 34,2 % manj goljufij v službi, 40,0 % manj primerov nevestnega dela v službi, 0,9 % manj poneverb, 10,6 % manj neupravičene uporabe itd.

Največ kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost je bilo na območju uprave javne varnosti Ljubljana, in sicer 362, za njo pa po številu teh dejanj pridejo Maribor (349), Celje (170), Koper (113), Kranj (93), Murska Sobota (76), Novo mesto (53) in Nova Gorica (39).

Delavci organov za notranje zadeve so odkrili 1293 kaznivih dejanj gospodarske kriminalnosti ali 56,0 %, to je 1,4 % manj kot lani. Delovne organizacije so odkrile in naznatile 746 primerov ali 32,3 % (to je 0,6 % manj kot lani), inšpekcijski organi so ugotovili 13 primerov ali 0,6 % (0,4 % več kot lani), 255 primerov ali 11,1 % pa je bilo odkritih na druge načine (neoškodovane delovne organizacije, anonimne naznanitve, samoznanitve itd.).

## VI. ODKRIVANJE IN RAZISKOVANJE KAZNIVIH DEJANJ

### 1. Odkrivanje kaznivih dejanj

Od 30 303 kaznivih dejanj, kolikor so jih vpisali organi za notranje zadeve v SR Sloveniji leta 1977, so jih oškodovani občani naznani 16 115 ali 53,2 %, prejšnje leto pa 16 066 ali 53,7 %; to pomeni, da je število naznаницev od občanov upadel za 0,5 %.

Oškodovane delovne organizacije so odkrile 6185 primerov ali 20,4 %, lani pa 5852 ali 19,6 % primerov.

Delavci organov za notranje zadeve so s svojo dejavnostjo odkrili 5948 kaznivih dejanj ali 19,6 %, to je 0,8 manj kot prejšnje leto (6097 primerov).

Neoškodovani občani so naznali 1900 kaznivih dejanj ali 6,3 % lani pa 1864 dejanj ali 6,2 %.

Delavci inšpekcijskih služb so odkrili 18 kaznivih dejanj ali 0,06 %, prejšnje leto pa 11 primerov ali 0,04 %.

## 2. Raziskovanje kriminalnosti

Neraziskanih je ostalo 9292 kaznivih dejanj ali 30,7 %; to je za 0,2 % boljša raziskanost kot leta 1976 in hkrati najboljši uspeh pri raziskovanju kriminalnosti v zadnjih 6. letih.

Delež neraziskanih kaznivih dejanj po posameznih upravah javne varnosti je bil naslednji: Koper 40,5 % (lani 38,1 %), Kranj 36,0 % (lani 31,3 %), Ljubljana 34,6 % (lani 34,4 %), Celje 29,6 % (lani 28,7 %) Murska Sobota 26,1 % (lani 26,5 %), Maribor 25,3 % (lani 28,7 %) Novo mesto 24,8 % (lani 31,0 %), in Nova Gorica 19,1 % (lani 18,2 %).

Izid raziskovanja je v primerjavi z letom 1976 slabši iz območij uprave javne varnosti Koper, Kranj, Ljubljana, Celje, in Nova Gorica, na območju drugih treh uprav javne varnosti pa je raziskava zrastla oziroma se je zmanjšal delež neraziskanih kaznivih dejanj. Pod republiškim povprečjem neraziskanosti kaznivih dejanj (30,7 %) so uprave javne varnosti Koper, Kranj in Ljubljana.

Po svoje so zanimivi podatki o raziskanosti oziroma neraziskanosti kriminalnosti po posameznih občinah. Te podatke prikazuje preglednica 5.

Največ neraziskanih kaznivih dejanj je bilo v občini Piran (52 %), nato v občini Izola (46 %) in Ljubljana-Center ter Radovljica (po 45 %), najmanj pa v občini Idrija (6 %), Slovenska Bistrica (7 %), in Radlje ob Dravi ter Kočevje (po 9 %).

## 3. Raziskovanje splošne kriminalnosti

Leta 1977 je bilo obravnavanih 27 873 kaznivih dejanj splošne kriminalnosti; neraziskanih je ostalo 9238 primerov ali 33,1 %. Neraziskanost po posameznih poglavjih KZ prikazuje preglednica 6.

Preglednica 5: Raziskanost kaznivih dejanj po občinah SRS leta 1977.

Zap. št.	Občina	Število kaznivih dejanj 1977		
		vseh	neraziskanih	% neraziskanih
1.	Ajdovščina	89	10	11
2.	Brežice	286	66	23
3.	Celje	1542	535	35
4.	Cerknica	97	39	40
5.	Črnomelj	216	39	18
6.	Domžale	525	196	37
7.	Dravograd	116	12	10
8.	Gornja Radgona	335	81	24
9.	Grosuplje	193	24	12
10.	Hrastnik	94	31	33
11.	Idrija	78	5	6
12.	Ilirska Bistrica	61	15	25
13.	Izola	225	104	46
14.	Jesenice	444	118	27
15.	Kamnik	230	45	20
16.	Kočevje	139	12	9
17.	Koper	767	321	42
18.	Kranj	706	295	42
19.	Krško	417	85	20
20.	Laško	170	48	28
21.	Lenart	296	56	19
22.	Lendava	353	82	23
23.	Litija	320	55	17
24.	Ljubljana-Bežigrad	1072	450	42
25.	Ljubljana-Center	3078	1379	45
26.	Ljubljana-Moste-Polje	1035	293	28
27.	Ljubljana-Šiška	988	281	28
28.	Ljubljana-Vič-Rudnik	1054	378	36
29.	Ljutomer	262	80	31
30.	Logatec	108	30	28
31.	Maribor	4166	1215	29
32.	Metlika	78	12	15
33.	Mozirje	184	42	23
34.	Murska Sobota	785	215	27
35.	Nova Gorica	603	150	25
36.	Novo Mesto	844	245	29
37.	Ormož	279	55	20
38.	Piran	572	298	52
39.	Postojna	315	75	24
40.	Ptuj	1369	373	27
41.	Radlje ob Dravi	125	11	9
42.	Radovljica	415	185	45
43.	Ravne na Koroškem	265	40	15

Zap. št.	Občina	Število kaznivih dejanj 1977		
		vseh	neraz- iskanih	% neraz- iskanih
44.	Ribnica	155	20	13
45.	Sevnica	244	55	23
46.	Sežana	340	108	32
47.	Slovenj Gradec	175	34	19
48.	Slovenska Bistrica	324	24	7
49.	Slovenske Konjice	215	53	25
50.	Šentjur	151	31	21
51.	Škofja Loka	158	34	22
52.	Šmarje	591	144	24
53.	Tolmin	184	19	10
54.	Trbovlje	177	34	19
55.	Trebnje	236	45	19
56.	Tržič	128	33	26
57.	Velenje	813	276	34
58.	Vrhnik	141	19	13
59.	Zagorje ob Savi	120	20	17
60.	Žalec	428	134	31
drugje		527	94	18
Skupaj		30303	9292	31

Preglednica 6: Neraziskanost kaznivih dejanj splošne kriminalnosti po poglavijih KZ v letu 1977

Kazniva dejanja zoper	Število	Odstotek
— življenje in telo	29	1,2
— svobodo in pravice državljanov	9	1,2
— delovno razmerje	—	—
— čast in dobro ime	2	1,4
— osebno dostojanstvo in moralo	23	6,1
— zakonsko zvezo in rodbino	—	—
— človeško zdravje	2	2,8
— družbeno in zasebno premoženje	9112	42,5
— splošno varnost ljudi in premoženja	52	7,2
— pravosodje	—	—
— javni red in pravni promet	9	0,6
Skupaj	9238	33,1

V splošni kriminalnosti je neraziskanost največja pri kaznivih dejanjih zoper družbeno in zasebno premoženje, nato kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja ter kazniva dejanja zoper osebno dostojanstvo in moralo. Pri kaznivih dejanjih zoper delovno razmerje, zoper zakonsko zvezo in rodbino ter zoper pravosodje so bili uspešno raziskani vsi primeri.

#### 4. Raziskovanje premoženske kriminalnosti

Med 9292 kaznivimi dejanji, ki so v letu 1977 ostala neraziskana, je bilo 9112 primerov premoženske kriminalnosti. Neraziskana premoženska kriminalnost je pomenila 98,1 % vseh neraziskanih prestopkov (lani 97,5 %) ali 98,6 % neraziskane splošne kriminalnosti. Drugače rečeno, neraziskanih je ostalo 42,5 % kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje (0,8 % manj kot lani).

Posameznim upravam javne varnosti ni uspelo raziskati naslednje deleže kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje: Koper 56,6 %, Kranj 49,3 %, Ljubljana 43,8 %, Murska Sobota 41,9 %, Celje 41,3 %, Maribor 38,0 %, Novo mesto 37,9 % in Nova Gorica 25,9 %. Manjši delež premoženske kriminalnosti kot znaša republiško povprečje (42,5 %) so raziskale uprave javne varnosti Koper, Kranj in Ljubljana.

Odstotek neraziskanih kaznivih dejanj posamezne vrste premoženske kriminalnosti je znašal pri žepnih tatvinah 75,4 %, pri tatvinah motornih vozil 70,8 % pri tatvinah koles in koles s pomožnim motorjem 50,5 %, pri vلومih in vlomnih tatvinah 49,8 %, pri ropih in roparskih tatvinah 34,7 % in pri odvzemih motornih vozil 23,0 %. V primerjavi z letom 1976 se je povečala uspešnost raziskovanja tatvin koles in koles s pomožnim motorjem, vlomov in vlomnih tatvin ter odvzemov motornih vozil, pri drugih vrstah kaznivih dejanj pa se je raziskanost zmanjšala.

Velik del premoženskih prestopkov je takšne narave, da je ob odkritju kaznivega dejanja storilec neznan in delavci organov za notranje zadeve ga skušajo odkriti s svojo dejavnostjo. Pravo merilo uspešnosti vsake varnostne službe je v bistvu uspešnost poznejšega odkrivanja storilcev. Uspešnost poznejšega odkrivanja nekaterih vrst premoženskih kaznivih dejanj prikazuje preglednica 7.

Delež kaznivih dejanj, katerih storilci so bili odkriti kasneje, je v primerjavi z letom 1977 zrastel pri vلومih in vlomnih tatvinah, pri tat-

Preglednica 7: Nekatera premoženska kazniva dejanja v letu 1977, ki so bila raziskana pozneje

Kazniva dejanja	Kaz. dej. z neznanim storilcem	% od skup. števila	% kazneje razisk.	% nerazisk.
vломi in vломne tatvine	4603	91,1	45,3	54,7
žepne tatvine	641	91,2	17,3	82,7
tatvine koles	539	92,4	33,2	66,8
tatvine koles s pomož. motorjem	666	94,9	26,7	73,3
tatvine motornih koles	204	96,2	23,5	76,5
tatvine avtomobilov	27	87,1	40,7	59,3
tatvine z in iz avtomobilov	483	89,8	36,4	63,6
tatvine delov motor. vozila	780	89,3	22,1	77,9
odvzem motornega vozila	679	80,8	71,6	28,4
ropi in roparske tatvine	119	81,0	57,1	42,9
goljufije	652	42,3	96,3	3,7
ostale tatvine	6072	73,7	42,6	57,4

vinah koles in koles s pomožnim motorjem, pri tatvinah z avtomobilom in iz njih, pri tatvinah delov avtomobila, pri odvzemih motornih vozil in goljufijah; zmanjšal pa se je pri žepnih tatvinah, tatvinah motornih koles in avtomobilov in pri ropih ter roparskih tatvinah.

Leta 1977 je bilo raziskanih 337 kaznivih dejanj, ki so bila storjena v prejšnjih letih; izmed teh je prišlo na vlome in vломne tatvine 152 primerov, na drzne tatvine 75 primerov, na tatvine koles in koles s pomožnim motorjem 35 primerov, na tatvine delov motornega vozila 14 primerov itd.

## VII. PODATKI O OSUMLJENCIH

Leta 1977 so delavci organov za notranje zadeve naznali 15 492 oseb, osumljenih, da so storile kaznivo dejanje, prejšnje leto pa 15 635 osumljencev (143 več).

Med njimi jih je bilo 11 828 obravnavanih po enkrat, 2035 po dvakrat, 617 po trikrat, 298 po štirikrat, 171 po petkrat, 115 po šestkrat, 77 po sedemkrat, 65 po osemkrat in 286 po devetkrat ali več (zato je bilo vseh osumljenih oseb 26 066).

Po posameznih upravah javne varnosti je bilo obravnavanih naslednje število osumljencev: Maribor 4232, Ljubljana 3995, Celje 2714, Koper 1264, Murska Sobota 1095, Kranj 1027, Novo mesto 921 in Nova Gorica 562.

V času storitve kaznivega dejanja je bilo brez službe 24,4 % vseh storilcev, prejšnje leto pa 26,3 % storilcev ali 1,9 % več.

Med storilci je bilo 1,8 % gospodinj (lani 2,0 %), 2,2 % kmetov (lani 4,0 %), 2,4 % obrtnikov (lani 2,2 %), 2,5 % dijakov in študentov (lani 1,9 %), 3,5 % učencev v gospodarstvu (lani 2,8 %), 8,4 % uslužbencev (lani 8,7 %), 69,4 % delavcev (lani 68,6) in 10,8 % drugih poklicev oziroma dejavnosti (lani 9,8 %).

Med storilci je bilo 4089 oseb že prej kaznovanih (26,4 %). Med ponavljalcji jih je bilo 1136 prej kaznovanih za enako kaznivo dejanje; to pomeni, da so posebni ponavljalci sestavljeni 27,8 % celotnega števila ponavljalcev oziroma 7,3 % vseh storilcev kaznivih dejanj. V primerjavi z letom 1976 se je delež ponavljalcev med vsemi storilci zmanjšal za 1,5 %, delež posebnih ponavljalcev med vsemi ponavljalci pa povečal za 1,1 %; delež posebnih ponavljalcev v številu vseh storilcev kaznivih dejanj se je za 0,1 % zmanjšal.

Koliko ponavljalcev je prišlo na posamezno upravo javne varnosti v letih 1976, kaže preglednica 8.

Preglednica 8: Število ponavljalcev po upravah javne varnosti v letih 1976 in 1977

Uprava javne varnosti	Število ponavljalcev	
	1976	1977
Maribor	1317	1217
Ljubljana	923	940
Celje	824	761
Murska Sobota	386	362
Novo mesto	296	297
Kranj	294	224
Koper	204	197
Nova Gorica	117	91
Skupaj	4361	4089

V primerjavi z letom 1976 se je število ponavljalcev zmanjšalo na območju uprav javne varnosti Maribor, Celje, Murska Sobota, Kranj,

Koper in Nova Gorica, povečalo pa se je v Ljubljani in Novem mestu.

Število predkaznovanih storilcev je različno po posameznih vrstah kaznivih dejanj in preglednica 9 prikazuje delež predkaznovanih po poglavjih KZ.

Preglednica 9: Predkaznovani storilci po poglavjih KZ v letu 1977

Kazniva dejanja zoper	Stevilo osumlj.	Predkaznovani osumljenci	
		število	%
— ljudstvo in državo	18	6	33,3
— človečnost in mednar. pravo	—	—	—
— življenje in telo	2177	728	33,4
— svoboda in pravice državljanov	655	200	30,5
— delovno razmerje	26	10	38,5
— čast in dobro ime	106	44	41,5
— osebno dostojshtvo in moralo	277	76	27,4
— zakonsko zvezo in rodbino	200	86	43,0
— človeško zdravje	55	11	20,0
— narodno gospodarstvo	1030	252	24,5
— družbeno in zasebno premoženje	7883	1943	24,6
— splošno varnost ljudi in prem.	839	157	18,7
— pravosodje	204	55	27,0
— javni red in pravni promet	1156	338	29,3
— uradno dolžnost	859	181	21,1
— KD po posebnih zakonih	7	2	28,6
Skupaj	15492	4089	26,4

Največ predkaznovanih je bilo med storilci kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo in rodbino ter zoper čast in dobro ime, najmanj pa med storilci kaznivih dejanj zoper splošno varnost ljudi in premoženja in zoper človeško zdravje.

Zanimivo je tudi pogledati, kakšen je odstotek storilcev, ki so bili predkaznovani in sicer za ista kazniva dejanja, med vsemi predkaznovanimi osebami; prikazuje ga preglednica 10.

Preglednica 10: Predkaznovani za različna in ista kazniva dejanja po poglavjih KZ v letu 1977

Kazniva dejanja zoper	Predkaznovani	Predkaznovani za isto KD	
		število	%
— ljudstvo in državo	6	—	—
— človečnost in mednar. pravo	—	—	—
— življenje in telo	728	237	32,6
— svobodo in pravice državljanov	200	18	9,0
— delovno razmerje	10	—	—
— čast in dobro ime	44	11	25,0
— osebno dostojshtvo in moralo	76	5	6,6
— zakonsko zvezo in rodbino	86	18	21,0
— človeško zdravje	11	4	36,4
— narodno gospodarstvo	252	29	11,5
— družbeno in zasebno premoženje	1943	681	35,0
— spošno varnost ljudi in premož.	157	25	16,0
— pravosodje	55	3	5,5
— javni red in pravni promet	338	87	25,7
— uradno dolžnost	181	17	9,4
— KD po posebnih zakonih	2	1	50,0
Skupaj	4089	1136	27,8

Odstotek predkaznovanih za isto kaznivo dejanje je bil med predkaznovanimi največje pri storilcih kaznivih dejanj zoper človeško zdravje in zoper družbeno in zasebno premoženje, najmanjši pa med storilci kaznivih dejanj zoper pravosodje ter zoper osebno dostojshtvo in moralo.

### VIII. SKLEP

Tudi za leto 1977 velja, da je bila kriminalnost v Sloveniji razmeroma umirjena.

Prvič v zadnjih letih je leta 1977 upadlo število obravnavanih kaznivih dejanj gospodarske kriminalnosti.

Splošna kriminalnost v škodo družbenega premoženja ne narašča več, narašča število tovrstnih kaznivih dejanj zoper zasebno premoženje.

Tudi raziskanost kaznivih dejanj se je v letu 1977 izboljšala; to velja tudi za vsa zadnja leta.

Takšno gibanje kriminalnosti je predvsem posledica družbenih prizadevanj za odstranjevanje oziroma zmanjševanje vzrokov in okoliščin, ki

porajajo kriminalnost in druge pojave družbene patologije, dalje splošne preprečevalne naravnosti širokega kroga dejavnikov v sistemu družbene samozaščite in tudi uspešnejšega delovanja organov za notranje zadeve.

UDC 343.3/.7:312.7(497.12) »1977«

## Crime in Slovenia in 1977

(Police data)

Čelik, Pavle, Inspector, Republic Secretariat for Internal Affairs, Ljubljana

During the period from December 1, 1976 till November 30, 1977 police in Slovenia have dealt with 30.303 offences. In comparison with the same period in 1976 this number has increased for 1,4 %. The number of offences against life and limb (offences of violence) have decreased, the number of offences against property has increased, while there have been no great differences with other groups of offences. The offences against social and private property were the most numerous (21.426 cases) and represented 70,7 % of all offences.

9.292 or 30,7 % offences have remained uncleared which was the lowest per cent of uncleared cases during the last six years. Among the uncleared offences, 98,1 % were offences against property.

The police have detected 15.635 suspects which is for 143 more than in 1976. Among them, 11.828 appeared once and the rest several times in police proceedings, so that police dealt with 26.066 suspects altogether (as compared to 25.708 in the previous year). Among them 24,4 % were at the time of the commitment of the offence unemployed (as compared with 26,3 % a year before).